

ПСИХОЛОГІЯ БЕЗПЕКИ ОСОБИСТОСТІ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни	
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Освітньо-наукова програма	Психологія
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	заочна
Рік підготовки, семестр	2 курс, другий (четвертий) семестр
Обсяг дисципліни	5 кред. ЄКТС / 150 годин лекції – 6 годин, семінарські – 6 годин, самотійна робота – 138 годин
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Екзамен / домашня контрольна робота
Розклад занять	https://my.kpi.ua та https://schedule.kpi.ua
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор і практичні: професор, д. психол. н., професор кафедри психології та педагогіки, Ложкін Георгій Володимирович, lozhkin.heorhii@iill.kpi.ua , +380507165760
Розміщення курсу	https://classroom.google.com/c/ODIyNjc3NzA5ODgw?cjc=ex446oj6

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Предметом навчальної дисципліни «Психологія безпеки особистості» є психологічний вимір безпеки людини у різних видах діяльності та в умовах соціального середовища. Дисципліна «Психологія безпеки особистості» є галуззю наукової психології, що вивчає психологічні загрози різного походження та їхній широкий вплив у сучасному світі. Актуальність вивчення цієї дисципліни визначається необхідністю розробки та впровадження ефективних стратегій забезпечення психологічної безпеки людини в життєвому середовищі.

Відповідно до вимог ОНП метою дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти:

- здатності розглядати психологічну безпеку особистості як міждисциплінарну галузь наукового знання;
- здатності аналізувати джерела психологічних загроз на різних рівнях (індивідуальному, груповому, організаційному, соціальному);
- здатності використовувати знання з проблем психологічної безпеки особистості, що є актуальними у сучасному суспільстві та виробництві;
- уміння оцінювати психологічні ризики та загрози для особистості та колективу;
- навички розробки та впровадження стратегій підтримки психологічної безпеки у професійній та соціальній діяльності;
- здатності застосовувати психологічні методи профілактики стресових та кризових станів;
- готовності до міжособистісної взаємодії та підтримки безпечного психологічного середовища у різних соціальних та професійних контекстах.

Навчальну базу дисципліни «Психологія безпеки особистості» становлять знання, отримані при вивченні різноманітних освітніх компонент, що спрямовані на розкриття загальних закономірностей і

механізмів безпеки особистості, а також формування вмінь та навичок науково-обґрунтовано пояснювати психологічні факти.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми здобувачі вищої освіти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

знання:

- ключових понять, теорій та закономірностей, що складають категоріальний апарат психологічної безпеки особистості (ЗН 4);
- базових категорій психологічної безпеки особистості (ЗН 10);
- психологічних механізмів і закономірностей безпечної поведінки індивіда та соціальної групи (ЗН 9);
- можливих наслідків порушення психологічної безпеки суб'єктів (ЗН 12);
- принципів використання психологічних відомостей для вирішення проблем безпеки, що виникають у соціальному середовищі та виробництві (ЗН 14).

уміння:

- аргументовано доводити власні погляди на актуальні проблеми психологічної безпеки особистості (УМ 6);
- аналізувати психологічні загрози у соціальній сфері (УМ 13);
- використовувати психологічні знання при реалізації професійних функцій (УМ 15).

У результаті засвоєння дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть:

- проводити критичний аналіз, оцінку й синтез нових та складних ідей та соціально-психологічних явищ (ЗК 2);
- виокремлювати, систематизувати, розв'язувати та прогнозувати актуальні психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження (ФК 1);
- всебічного аналізувати соціально-психологічні процеси, моделювати та прогнозувати результати в соціальній сфері та поведінці людей (ФК 6);
- знаходити, обробляти й аналізувати необхідну інформацію для рішення проблем й прийняття рішень (ФК 9);
- забезпечувати безперервний саморозвиток і самовдосконалення, відповідальність за розвиток інших (ФК 11);
- використовувати адекватні методи ефективної взаємодії з представниками різних груп (соціальних, культурних і професійних) (ФК 13).

Комунікація з викладачем можлива та заохочуватиметься на навчальних заняттях, а також у межах консультацій з викладачем, які проводяться за графіком, доступним на сайті кафедри психології та педагогіки. До того ж для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта lozhkin.heorhii@lil.kpi.ua, месенджер Telegram.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для вивчення дисципліни аспіранту бажано мати навички використання текстового редактора на комп'ютері, навички роботи з електронними базами даних наукових інститутів та бібліотек.

Дисципліна вивчається після опанування дисциплін «Філософські засади наукової діяльності» та «Іноземна мова для наукової діяльності», «Теоретичні і методологічні проблеми психології», «Психологія професійної діяльності», «Психологія життєвого середовища», «Психологія соціальних явищ», що входять до циклу обов'язкових (нормативних) дисциплін ОНП.

3. Зміст навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні (семінарські)	СРС
1	2	3	4	5
Тема 1. Психологія безпеки особистості як галузь психологічного знання	10	2	-	8
Тема 2. Проблемні соціально-психологічні ситуації як загроза безпеці особистості	10	2	-	8
Тема 3. Психологія особистісної безпеки	10	-	2	8
Тема 4. Феномен насильства та психологічна безпека особистості	10	-	-	10
Тема 5. Деструктивна поведінка як форма загрози безпеці особистості	10	-	2	8
Тема 6. Інформаційно-психологічна безпека особистості	10	2	-	8
Тема 7. Психологічна безпека освітнього середовища	10	-	-	10
Тема 8. Психологічні передумови безпеки підприємницької діяльності	10	-	-	10
Тема 9. Психологія економічної безпеки особистості	6	-	-	6
Тема 10. Психологія безпеки в умовах терористичної загрози	10	-	2	8
Тема 11. Психологія безпеки праці	8	-	-	8
Тема 12. Безпека етносів та націй у контексті психології	10	-	-	10
ДКР	6	-	-	6
Підготовка до екзамену	30	-	-	30
Всього годин	150	6	6	138

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, що викладається на лекціях а також ознайомитись з:

4.1 Базова література

1. Життєвий світ і психологічна безпека людини в умовах суспільних змін. Реферативний опис роботи / М. М. Слюсаревський, Л. А. Найдьонова, Т. М. Титаренко, В. О. Татенко, П. П. Горностай, О. М. Кочубейник, Б. П. Лазоренко. Київ : Талком, 2020. 318 с. URL: <https://surl.it/iryqkb>
2. Мовмига Н.Є. Психофізіологічні основи безпеки праці: метод. вказівки до виконання практ. робіт з курсу «Психологія праці та безпеки» спец. 263 «Цивільна безпека». Харків: НТУ «ХПІ», 2022. 38 с.
3. Поуль В.С. Психологічна безпека особистості в несприятливих обставинах: питання розуміння та особистісного вибору: монографія. за ред. І.В. Волженцевої. 2021. С. 640–662.
4. Приходько І. І. Розвиток і відновлення психологічної безпеки особистості у фахівців екстремальних видів діяльності [Текст]. Посібник. Харків: НАНГУ, 2017. 102 с. Режим доступу: https://books.ndcnangu.co.ua/knigi/posibnyk_Formuvannia_vidnovlennia_PBO.pdf

4.2 Допоміжна література

1. Алещенко В.І, Хміляр О.Ф. Інформаційно психологічна безпека особистості в умовах воєнних дій. *Вісник Національного університету оборони України*. 2025. Т. 83. № 1. С. 16–25. DOI: 10.33099/2617-6858-2025-83-1-16-25. URL: <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2025-83-1-16-25>
2. Алещенко В.І. Інформаційно психологічна безпека особистості в умовах гібридної війни. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки*. 2022. № 1(49). С. 13–21. DOI: 10.17721/1728-2217.2022.49.13-21. URL: <https://doi.org/10.17721/1728-2217.2022.49.13-21>
3. Воляннюк Н.Ю., Ложкін Г.В., Фомич М.В. Загрози психологічній безпеці команди. *Науковий Вісник Ужгородського національного університету. Серія Психологія*. Випуск 4. Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 83-87. DOI: <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2023.4.16>
4. Воляннюк Н.Ю., Ложкін Г.В. Подолання труднощів та складних ситуацій крізь призму категорії переживання. *Українська психологія. XXI століття. Початок*. (Дні української психології в Берліні): матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю 27-28 квітня 2023 року: 36. матеріалів за ред. В.Г. Панка. Київ: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2023. С. 371-374.
5. Ложкін Г. В. Безпека в команді: психологічний ракурс аналізу. *Науковий журнал Габітус*. Вип. 37, 2022. С. 154-158. <http://habitus.od.ua/journals/2022/37-2022/28.pdf>
6. Примак Ю.В. Психологічна безпека дітей та молоді у сімейному середовищі : монографія / за ред. О.Ю. Дроздова. Чернігів : Видавництво «Десна Поліграф», 2019. 243 с.
7. Рибальченко О.М. Порушення мотивації – психологічна загроза безпеці особистості. *Науковий журнал Габітус*. Вип.38, 2022. С.116-121. <http://habitus.od.ua/journals/2022/38-2022/19.pdf>
8. Рибальченко О.М. Психологічні загрози – компонент безпеки особистості. *Науковий журнал Габітус*. Вип.32, 2021. С.104-109. <http://habitus.od.ua/journals/2021/32-2021/17.pdf>
9. Федчук О. В. Категорія психологічної безпеки особистості в науковій літературі. Серія «Психологія», випуск 73, 2022. С. 73–82. DOI 10.26565/2225-7756-2022-73-08
10. Цюман Т., Нагула О. Психологічна формула безпеки як концептуальна основа формування навичок безпечної поведінки особистості. *Збірник наукових праць «Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка»*. 2021. № 35 (1). DOI: <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2021.35>.
11. Чуйко Г., Чапляк Я., Комісарик М. Психологічна безпека особистості в нестабільному світі. *Психологічний журнал*. 2021. 7(1). С. 65–80. <https://doi.org/10.31108/1.2021.7.1>
12. Шаповал І.О. Професійна надійність суб'єкта діяльності: психологічний ракурс аналізу. *Науковий журнал Габітус*. Вип. 54, 2023. С.204-208. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2023.54.39>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (завдання на СР)
1	Тема 1. Психологія безпеки особистості як галузь психологічного знання Еволюція уявлень про безпеку в історичному розвитку людства. Психологічний підхід до вивчення проблеми безпеки. Понятійно-категоріальний апарат проблеми безпеки. Реальна загроза та суб'єктивне сприйняття небезпеки. Роль психічних процесів у безпечній поведінці людини. Вплив сприйняття ризику на поведінку у стресових і екстремальних умовах. Рівні психологічної безпеки: індивідуальний, груповий, організаційний. Відмінності критеріїв безпеки та психологічної безпеки. Взаємозв'язок культури безпеки, комфорту та рефлексивного аналізу ризиків. Завдання на СР: 1. Проаналізуйте як еволюціонувало розуміння безпеки від первісних уявлень про виживання до сучасних наукових концепцій.

	2. Розкрийте специфіку психологічного підходу до вивчення проблеми безпеки та порівняйте його з підходами інших наук. 3. Сформулюйте власні визначення понять «безпека», «небезпека», «загроза», «ризик» із урахуванням психологічного аспекту. 4. Поясніть відмінність між реальною загрозою та суб'єктивним сприйняттям небезпеки та наведіть приклади. 5. Охарактеризуйте роль психічних процесів і станів у забезпеченні здатності людини діяти безпечно в умовах ризику. 6. Проаналізуйте як сприйняття ризику впливає на поведінкові реакції людини у стресових та екстремальних ситуаціях. 7. Дайте визначення поняття «психологічна безпека» та розкрийте його змістові характеристики. 8. Визначте основні показники індивідуального, групового та організаційного рівнів психологічної безпеки. 9. Порівняйте критерії загальної безпеки з критеріями психологічної безпеки та визначте їхні відмінності. 10. Обґрунтуйте як взаємозв'язок культури безпеки, психологічного комфорту та рефлексивного аналізу ризиків сприяє підвищенню психологічної безпеки особистості.
2	Тема 2. Проблемні соціально-психологічні ситуації як загроза безпеці особистості Поняття штатних і проблемних соціально-психологічних ситуацій. Види соціальних загроз і їхній вплив на психологічний стан людини. Суб'єктивне сприйняття загрози та його роль у формуванні почуття безпеки. Поняття «коефіцієнт небезпеки ситуації» (КНС) та його використання для оцінки ризику. Типи поведінки в ситуаціях соціальної напруженості (адаптивна, конструктивна, деструктивна). Індивідуальні відмінності у сприйнятті загроз і механізми психологічного захисту. Завдання на СР: 1. Розкрийте сутність поняття «психологічна безпека», визначте її основні складові та чинники, що забезпечують її формування. 2. Поясніть у чому полягає різниця між <i>штатними</i> та <i>проблемними соціально-психологічними ситуаціями</i>, наведіть приклади. 3. Проаналізуйте як <i>суб'єктивне сприйняття загрози</i> впливає на індивідуальне відчуття безпеки людини. 4. Дайте визначення поняття «коефіцієнт небезпеки ситуації» (КНС) та обґрунтуйте як його можна застосовувати для оцінки рівня ризику у практичних умовах. 5. Охарактеризуйте <i>типи поведінки людини в штатно-проблемних ситуаціях</i>, визначте їх адаптивні та дезадаптивні прояви. 6. Визначте <i>основні типи ситуацій соціальної напруженості</i>, що можуть становити загрозу психологічній безпеці особистості; наведіть конкретні приклади. 7. Порівняйте <i>стресові та конфліктні ситуації</i>, окресліть типові емоційні реакції, що їх супроводжують. 8. Проаналізуйте <i>які індивідуально-психологічні особливості</i> зумовлюють підвищену чутливість до стресу та соціальної напруженості. 9. Поясніть можливі <i>негативні наслідки надмірного використання механізмів психологічного захисту</i> у поведінці людини. 10. Наведіть <i>приклади застосування одного з видів психологічного захисту</i> у соціально-проблемних або конфліктних ситуаціях.
3	Тема 6. Інформаційно-психологічна безпека особистості Поняття інформаційно-психологічної безпеки. Джерела інформаційного впливу на свідомість людини (медіа, соціальні мережі, реклама, політична пропаганда). Види інформаційно-психологічних впливів, що дестабілізують свідомість (маніпуляція,

	дезінформація, інформаційні атаки, психологічний тиск). Прямий та непрямий вплив на свідомість: їхні механізми та ознаки. Інформаційний тероризм як форма психологічного насильства. Вразливі якості особистості до маніпуляцій (наївність, емоційність, конформізм, низький рівень критичного мислення). Психологічні стратегії самозахисту від інформаційних впливів Завдання на СР: 1. Дайте визначення поняття <i>інформаційно-психологічна безпека</i> та охарактеризуйте її ключові компоненти. 2. Визначте основні <i>джерела інформаційного впливу</i> на особистість. 3. Проаналізуйте які <i>інформаційно-психологічні впливи</i> здатні дестабілізувати свідомість людини або суспільства і загрожувати інформаційно-психологічній безпеці. 4. Охарактеризуйте <i>психологічні фактори</i>, що впливають на рівень інформаційно-психологічної безпеки особистості. 5. Розкрийте відмінності між <i>прямим та непрямим впливом</i> на свідомість особистості, наведіть характерні ознаки кожного виду. 6. Дайте характеристики основних <i>різновидів інформаційного тероризму</i>, що мають найбільший вплив на суспільство. 7. Назвіть <i>найбільш вразливі якості особистості</i>, що використовують маніпулятори для впливу. 8. Проаналізуйте які <i>психічні та емоційні стани</i> можуть виникати у відповідь на інформаційний тиск і як ці стани можуть бути використані маніпуляторами; опишіть власні способи контролю таких емоцій. 9. Наведіть приклади <i>технік маніпуляцій</i> у медіа та поясніть як вони впливають на ваше сприйняття реальності; визначте методи самозахисту від них. 10. Проаналізуйте як <i>змінюється ваша поведінка</i> під впливом інформаційного перевантаження або емоційного напруження.
--	---

Семінарські (практичні) заняття

Основні завдання циклу семінарських (практичних) занять:
сформувані у здобувачів вищої освіти:

- уміння аналізувати психологічні загрози різного походження;
- засвоєння сучасних психологічних методів діагностики психічних станів;
- практичний досвід застосування методів діагностики психологічних загроз на рівні індивіда та соціальної групи;
- здатність ефективно застосовувати психологічні знання у процесі виконання професійних функцій.

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, питання для поточного контролю та завдання на СР)
1	Тема 3. Психологія особистісної безпеки 1. Поняття та сутність психологічної безпеки особистості. 2. Основні психологічні чинники формування безпеки особистості. 3. Роль психічних процесів і станів у забезпеченні безпечної поведінки. 4. Вплив суб'єктивного сприйняття загрози на відчуття безпеки. 5. Психологічні механізми адаптації та захисту особистості у стресових ситуаціях. 6. Рівні психологічної безпеки: індивідуальний, міжособистісний, груповий. Завдання на СР: 1. Дати визначення психологічної безпеки особистості та охарактеризувати її складові. 2. Проаналізувати психологічні чинники, що впливають на формування безпеки особистості.

	- Оцінити роль психічних процесів і станів у забезпеченні безпечної поведінки. - Пояснити вплив суб'єктивного сприйняття загрози на відчуття безпеки. - Розглянути психологічні механізми адаптації та захисту особистості у стресових ситуаціях.
2	Тема 5. Деструктивна поведінка як форма загрози безпеці особистості - Поняття та сутність деструктивної поведінки. - Психологічні чинники формування деструктивних моделей поведінки. - Вплив агресії, конфліктності та антисоціальних установок на безпеку особистості. - Психологічні механізми виникнення внутрішніх та зовнішніх загроз для особистості. - Взаємозв'язок стресу, емоційної нестійкості та деструктивної поведінки. - Профілактика та психологічні засоби корекції деструктивної поведінки. Завдання на СР: - Дати визначення деструктивної поведінки та її вплив на психологічну безпеку особистості. - Проаналізувати психологічні чинники формування деструктивної поведінки. - Оцінити вплив агресії, конфліктності та антисоціальних установок на безпеку особистості. - Розглянути психологічні механізми виникнення загроз для особистості. - Охарактеризувати зв'язок стресу та емоційної нестійкості з деструктивною поведінкою. - Запропонувати методи профілактики та психологічної корекції деструктивної поведінки.
3	Тема 10. Психологія безпеки в умовах терористичної загрози - Поняття психологічної безпеки особистості в умовах екстремальних загроз. - Психологічні наслідки впливу терористичних загроз на особистість. - Психологічні механізми страху, паніки та тривоги в умовах терору. - Психологічні особливості різних осіб, втягнутих у ситуацію терактів Переживання терористичної загрози теракту й насилля - Роль когнітивних та емоційних процесів у забезпеченні безпеки під час загроз. - Стратегії психологічної адаптації та самозахисту в умовах терористичної небезпеки. Завдання на СР: - Дати визначення психологічної безпеки особистості в умовах терористичної загрози. - Проаналізувати психологічні наслідки впливу терористичних загроз. - Охарактеризувати механізми страху, паніки та тривоги під час терору. - Розглянути роль когнітивних та емоційних процесів у забезпеченні безпеки. - Запропонувати стратегії психологічної адаптації та самозахисту. - Оцінити психологічні засоби формування стійкості та безпечної поведінки.

6. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Здобувачі вищої освіти самостійно опрацьовують питання за всіма темами в теоретичному або практичному аспекті. Самостійна робота з навчальної дисципліни «Психологія безпеки особистості» включає: поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації.

У процесі самостійної роботи здобувачі вищої освіти мають оволодіти вміннями та навичками:

- організації самостійної навчальної діяльності;
- самостійної роботи з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою;
- конспектування літературних джерел;
- робота з довідковою літературою.

Види самостійної роботи здобувача освіти :

- підготовка до аудиторних занять – 102 год;
 - підготовка до домашньої контрольної роботи – 6 год;
 - підготовку до іспиту – 30 год.
- Загалом – 138 год.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

При викладанні дисципліни семестровий рейтинг здобувача вищої освіти формують: робота на семінарах, вчасне виконання домашньої контрольної роботи. Штрафних балів з дисципліни не передбачається.

Відвідуваність і виконання завдань

Відвідування лекційних занять не оцінюється, але є бажаним, оскільки навчальний матеріал викладається в доступній формі та є можливість обговорення дискусійних питань і уточнення незрозумілих моментів. Для здобувачів вищої освіти, які бажають продемонструвати відмінні результати навчання, активна робота на лекційних заняттях вкрай необхідна. Однак відпрацьовувати пропущені лекції не потрібно.

Активна участь здобувача вищої освіти на семінарських заняттях є обов'язковою. Рейтинг здобувача вищої освіти значною мірою формуватиметься за результатами його роботи на семінарських заняттях. Кожне пропущене семінарське заняття (незалежно від причин пропуску) знижує підсумковий рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни. У разі пропуску семінарського заняття обов'язково повинні бути вивчені теми, а також виконані всі завдання. Контроль знань (розуміння) здобувачем вищої освіти пропущених тем (виконання завдань) відбуватиметься під час спілкування з викладачем за графіком консультацій, доступним на сайті кафедри психології та педагогіки. Здобувач вищої освіти, який виконає відповідні завдання (відповідь на питання) отримуватиме відповідні бали до рейтингу залежно від якості відповідей (виконання завдання).

Здобувач вищої освіти на семінарському занятті може використовувати підготовлені ним письмові нотатки з питань теми заняття (або передбачених завданням), однак висловлювати позицію, читаючи з аркуша паперу не варто.

Форми роботи

Лекції, семінарські заняття. Тематика лекцій висвітлена у робочій програмі (силабусі) дисципліни. Вітаються питання від здобувачів вищої освіти до викладача під час лекції. Допускається і вітається діалог між здобувачами вищої освіти і викладачем на лекції. На семінарських заняттях здобувачі вищої освіти фокусують свою увагу на аналізі змісту поняття «психологія безпеки», засвоєнні, узагальненні та систематизації знань з психології безпеки особистості, базових психологічних категорій та особливостей і оволодівають активними прийомами управління дискусією.

Політика університету

Академічна доброчесність

Основні види академічної відповідальності встановлені Законом України «Про освіту». Згідно із частиною 6 статті 42 до основних видів академічної відповідальності здобувачів освіти належать: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати за навчання.

Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності містять такі регламентуючі документи КПІ ім. Ігоря Сікорського, оприлюднені на сайті Університету: Кодекс честі

КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://kpi.ua/files/honorcode.pdf>, Положення про систему запобігання академічному плагиату https://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pologen_pro_plagiat.pdf, а також нормативно-правові документи, офіційні рекомендації, накази та розпорядження, соціологічні дослідження КПІ ім. Ігоря Сікорського, методичні матеріали, освітні курси <https://kpi.ua/academic-integrity>

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки здобувачів вищої освіти і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>, а також у Положенні про комісію з питань етики та академічної чесності НТУУ «КПІ» https://data.kpi.ua/sites/default/files/files/2015_1-140a1.pdf

Вирішення конфліктних ситуацій

Процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів регулюються Положенням про вирішення конфліктних ситуацій в КПІ ім. Ігоря Сікорського https://osvita.kpi.ua/2020_7-170.

У випадку незгоди здобувача вищої освіти з оцінкою за результатами контрольного заходу, він має право подати апеляцію у день оголошення результатів відповідного контролю на ім'я декана факультету/директора інституту за процедурою визначеною Положенням про апеляції в КПІ в КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://osvita.kpi.ua/node/182>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: опитування за темою заняття, домашня контрольна робота.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Семестровий контроль: екзамен

Оцінювання та контрольні заходи

PCO з дисципліни «Психологія безпеки особистості», семестровий контроль з якої передбачено у вигляді екзамену, розроблено за типом PCO-2 і складається з двох складових:

- стартової – призначена для оцінювання заходів поточного контролю впродовж семестру;
- 1) робота на семінарських (практичних) заняттях;
- 2) складання домашньої контрольної роботи;
- екзаменаційної.

1. Робота на семінарських заняттях (максимальна кількість балів – 27 балів (максимальна кількість балів на 1 занятті – 9):

активна участь у проведенні заняття; надання повної і аргументованої, логічно викладеної доповіді, відповіді, висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильне вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням, у поєднанні зі слухними доповненнями відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії	8-9
активна участь у проведенні заняття; надання правильних відповідей або правильне вирішення завдань з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі	5-7
участь у проведенні заняття; надання відповідей або вирішення завдань з значними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі	3-4
надання відповідей з чисельними значними похибками або вирішення задачі з грубими помилками, вирішення задачі без обґрунтування	1-2
відсутність участі на занятті або повна відсутність відповіді. Відсутність вирішення завдання або відповідей без логіки чи обґрунтування. Жодного корисного внеску у дискусію чи обговорення	0

Здобувач вищої освіти отримає найвищий рейтинг, якщо він бере активну участь у проведених семінарських (практичних) заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань. Пропущені заняття, неточності, неповнота, помилки у відповідях спричиняють зниження рейтингу здобувача вищої освіти.

Викладач оцінює роботу здобувача вищої освіти на кожному семінарському занятті і виставляє оцінки в кампусі, в рубриці «Поточний контроль» після проведення семінарського заняття.

2. Домашня контрольна робота

Домашня контрольна робота містить 23 тестових питання, кожне питання містить 3-4 варіанти відповіді, серед яких правильною є лише одна. Задача здобувача вищої освіти – уважно прочитати питання та варіанти відповідей, обрати один варіант відповіді (правильний на його думку) та позначити його у будь-який зручний спосіб. Домашню контрольну роботу здобувачі вищої освіти виконують самостійно, протягом тижня в зручний час. Доступ до ДКР надається в призначений час про що усі здобувачі вищої освіти будуть сповіщені, посилання надіслано.

Максимальна кількість балів складає 23 (максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 1):

Тестове завдання виконано правильно (кожне з 23)	1
Тестове завдання виконано неправильно (кожне з 23)	0

Розрахунок шкали (R) рейтингу:

Сума вагових балів контрольних заходів стартової складової:

$$RC = 27 + 23 = 50 \text{ балів}$$

Екзаменаційна складова шкали дорівнює 50% від R, а саме:

$$RE = 50 \text{ балів}$$

Таким чином рейтингова шкала навчальної дисципліни складає $R = RC + RE = 100$ балів.

Необхідною умовою допуску до екзамену є рейтинг (Rc) не менше 60% від RC.

3. Екзамен

Необхідною умовою допуску до екзамену є рейтинг не менше 25 балів.

Екзамен проводиться в письмовій формі.

Час екзаменаційної контрольної роботи – 90 хвилин.

За виконання екзаменаційної контрольної роботи максимально можна отримати 50 балів.

Екзаменаційний білет містить 2 завдання (по 25 балів кожне) за тематичними розділами дисципліни:

повна, чітка, викладена в логічній послідовності відповідь на питання, що свідчить про глибоке розуміння суті питання, ознайомлення здобувача вищої освіти не лише з матеріалом лекцій, але й з підручником та додатковою літературою; висловлення здобувачем вищої освіти власної позиції щодо дискусійних проблем, якщо такі порушуються у питанні	25-22
відповідь на поставлене питання, але неповна або не достатньо чітка, що свідчить про правильне розуміння суті питання, ознайомлення здобувача вищої освіти з матеріалом лекцій та підручника; певні неточності у відповіді	21-18
достатньо поверхова відповідь на поставлене питання; неправильне розуміння суті питання; суттєві помилки у відповіді	17-15
неправильна відповідь на поставлене питання, що свідчить про незнання відповідного навчального матеріалу; відсутність відповіді	0

У підсумку рейтингові бали, отримані за роботу на семінарських (практичних) заняттях, виконання домашньої контрольної роботи та складання екзамену, підсумовуються та переводяться до оцінки за університетською шкалою відповідно до таблиці:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

При вивченні дисципліни «Психологія безпеки особистості» здобувач вищої освіти має користуватися, в першу чергу, літературою, яка визначена в основному списку і є у фондах науково-технічної бібліотеки імені Г.С. Денисенка. Додатковим джерелом інформації мають бути конспекти лекцій. Також здобувачам вищої освіти рекомендується знаходити через систему Інтернет матеріали новітніх психологічних досліджень.

Зміст дисципліни реалізується через опанування трьох блоків: теоретичного, практичного та блоку самостійної роботи. Опанування теоретичного блоку здійснюється в процесі роботи на лекціях та опрацювання літератури. На семінарських заняттях відпрацьовуються конкретні вміння та навички аналізу психологічного змісту процесів виникнення стресу, його моделей, ресурсів, запобігання стресу, стратегій та стилів його подолання, формуються комунікативні здібності, вміння аргументувати та відстоювати власну точку зору.

Опанування дисципліни «Психологія безпеки особистості» передбачає комплексний підхід при виборі форм та методів навчання. Суть такого підходу полягає в поєднанні лекційних занять та різноманітних форм самостійної роботи, в тому числі: робота на семінарському занятті; підготовка доповідей та виступів з доповідями на семінарах.

Семінарське заняття дає можливість виявити рівень підготовки до нього (виступ, участь в дискусії, висловлення власної думки). Критеріями оцінювання виконання завдань семінарського заняття є: логічна послідовність відповіді; повнота розкриття кожного питання; аналітичність міркувань у відповіді; посилання на джерела; обґрунтованість особистих висновків. У процесі роботи з літературою та конспектування важливо записувати бібліографічні відомості джерела та номери сторінок, з яких були запозичені думки для подальшого оформлення посилань на джерела. Підготовлені раніше матеріали обробляють, включають в роботу власний аналіз.

Позааудиторні заняття

Можлива участь здобувачів вищої освіти у неформальних гуртках, зокрема у відкритій групі PhD-інкубатор <https://www.facebook.com/groups/2735550373369832/>

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено професором, д. психол. н., професором кафедри психології та педагогіки Воляннюк Наталією Юріівною;

професором, д. психол. н., професором кафедри психології та педагогіки Ложкіним Георгієм Володимировичем

Ухвалено кафедрою психології і педагогіки (протокол № 14 від 14.05.2025 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету (протокол № 4 від 24.06.2025 р.)

Орієнтовний перелік питань до екзаменаційної контрольної роботи

1. Актуальні проблеми сучасного знання про людину.
2. Місце психології в системі наук про людину.
3. Основні джерела психологічного знання.
4. Методологія психології безпеки особистості.
5. Підходи до визначення психологічної безпеки.
6. Психологічні джерела забезпечення безпеки особистості.
7. Вплив взаємодії особистості з інформаційним середовищем на її безпеку.
8. Проблема інформаційно-психологічної безпеки.
9. Психологія маніпуляцій і загрози безпеці особистості.
10. Ознаки маніпулятивного впливу в сучасному медіапросторі.
11. Психологічна безпека особистості у процесі діяльності.
12. Передумови безпечної поведінки людини.
13. Психологічні механізми захисту особистості.
14. Індивідуальні стратегії досягнення відчуття безпеки.
15. Взаємозв'язок психологічної стійкості та безпечної поведінки.
16. Поняття психічної саморегуляції та її основні стратегії.
17. Методи саморегуляції у стані загрози.
18. Вплив мотивації на стратегії безпеки особистості.
19. Трансформація поведінки особистості під дією стресу.
20. Підвищення рівня особистісної стресостійкості.
21. Діяльність як психологічна система.
22. Небезпеки інформаційного перевантаження для психіки людини.
23. Механізми захисту особистості у професійній діяльності.
24. Забезпечення безпечної трудової діяльності.
25. Теоретико-методологічні підходи у психології праці та безпеки.
26. Складники психологічної безпеки освітнього середовища.
27. Роль викладачів у забезпеченні психологічної безпеки здобувачів вищої освіти.
28. Маніпулятивні аспекти у викладацько-аспірантській взаємодії.
29. Вплив освітнього середовища на формування безпечної поведінки.
30. Стратегії формування психологічної безпеки в закладах вищої освіти.
31. Соціальна відповідальність науковця та забезпечення суспільної безпеки.
32. Оцінка економічної безпеки особистості.
33. Ефективні стратегії досягнення соціально-економічної безпеки.
34. Вплив економічної нестабільності на психологічний стан особистості.
35. Джерела негативних економічних впливів на безпеку.
36. Класифікація масових психічних явищ.
37. Проблема професійної зрілості особистості в умовах ризику.
38. Загрози тероризму та сектантства для психіки особистості.
39. Психофізіологічні аспекти маніпуляції свідомістю.
40. Основні типи інформаційних небезпек для психіки.
41. Вплив звукових феноменів на психіку людини.
42. Вплив світлових та кольорових стимулів на психологічний комфорт.
43. Сенсорне перевантаження та його вплив на безпеку.
44. Роль цифрової гігієни у забезпеченні психологічної безпеки.

45. Створення безпечного інформаційного середовища для розвитку особистості.
46. Індикатори оцінки соціально-психологічної безпеки.
47. Інтерпретація результатів оцінювання безпеки у різних середовищах.
48. Сучасні психодіагностичні методи вивчення психологічної безпеки.
49. Впровадження психологічних стратегій профілактики небезпек у роботі з групами ризику.
50. Міждисциплінарні підходи до вивчення психології безпеки.
51. Психологічні аспекти безпеки в умовах надзвичайних ситуацій.
52. Роль емоційного інтелекту у забезпеченні безпеки особистості.
53. Вплив міжособистісних конфліктів на психологічну безпеку.
54. Психологічні чинники ризику та небезпеки у професійній діяльності.
55. Взаємозв'язок культури безпеки та поведінкових стратегій.
56. Психологічні особливості прийняття рішень у стресових ситуаціях.
57. Профілактика деструктивної поведінки у колективі.
58. Роль групової динаміки у забезпеченні психологічної безпеки.
59. Соціальні та психологічні чинники формування відчуття небезпеки.
60. Психологічні методи оцінки рівня ризику.
61. Вплив медіа на психіку та безпеку особистості.
62. Стратегії подолання маніпуляційної дії у інформаційному просторі.
63. Психологічні аспекти адаптації до екстремальних умов.
64. Взаємозв'язок психофізіологічного стану та безпечної поведінки.
65. Психологічні чинники стійкості особистості у кризових ситуаціях.
66. Психологічні механізми подолання страху та тривоги.
67. Вплив соціальної підтримки на безпечну поведінку.
68. Роль саморефлексії у підвищенні психологічної безпеки.
69. Психологічні особливості комунікації у кризових ситуаціях.
70. Сучасні підходи до формування та розвитку психологічної безпеки особистості.